

(Pseudo)Jurnal de profesor în „vreme de secetă”

Motto: „La ce bun poetul, în vreme de secetă?” (Octavian Paler)

Memorabilă clipa, în felul ei, ne schimbă mereu devenirea, ne surprinde și ne învață câte ceva. Fiecare clipă e memorabilă, fiecare fărâma din univers transmite sens, important e să receptăm mirabilul din jurul nostru. Dar când lumea e întoarsă cu totul, când paradigmele se redimensionează perpetuu, sistemele se descompun și de rează, când mintea nu încapă imprevizibilul decât în forme cinematografice sau în distopii, atunci... și noi, profesorii, ne reorganizăm, ne reprioritizăm aspecte ale vieții profesionale, regândim strategii, redescoperim oportunități de învățare...

1. Profesor în pandemie. Luna martie

Orice început e anevoios, iar luna martie a adus nu doar debutul primăverii, ci și pandemia despre care se va scrie și în cărțile de istorie. Profesional, martie a adus în România digitalizarea învățării sau măcar încercări în acest sens. În vreme de secetă, ar spune poetul, dacă ne gândim că adaptarea la noul context și tranziția spre învățarea la distanță s-au făcut forțat, indiferent de posibilitățile școlilor, ale unor cadre didactice sau ale unor elevi, dincolo de abilitățile unora sau ale altora de a gestiona corect toate resursele.

Învățare online, activități virtuale, resurse digitale, reziliență, G-Suite, Zoom, Meet, Messenger, WhatsApp, Kahoot, Padlet, EasyClass, Quiz, Jamboard... Lista se îmbogățește zilnic, iar mintea profesorului aleargă între platforme și aplicații, instrumente și dispozitive electronice, având în prim-plan competențele, învățarea, dar – mai ales – copiii...

Copiii mei! Dacă mie îmi este greu, lor cum le este? Ce fac copiii mei de la școală? Bobocii de a IX-a cu care abia am reușit să dezvolt o relație, ce fac? Dar cei de a XI-a, ei au terminat săptămâna de practică, iar eu nu i-am mai întâlnit... Clasa a X-a e în regulă? Fetele aveau cărți de dus la bibliotecă...

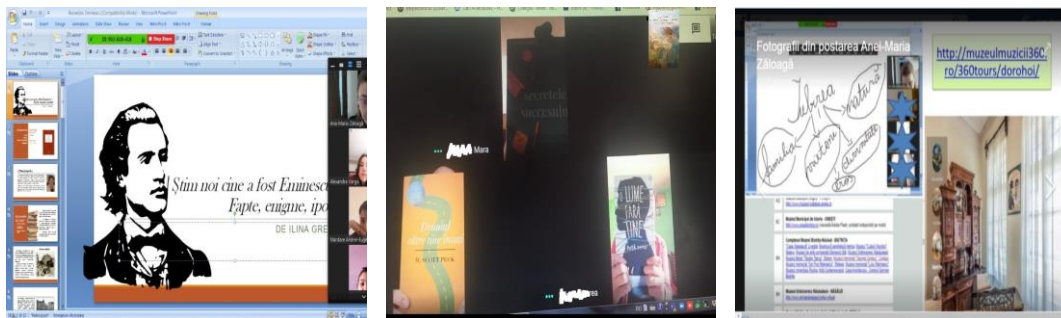
Și mulțimea de întrebări și-a găsit liniștea prin Zoom. Îmi sun o bună prietenă, o rog să simuleze cu mine, să ne jucăm cu funcțiile Zoom, să îmi spună ce vede pe ecran când încerc distribuirea unui material. Ne asigurăm că funcționează toate, că intențiile profesorului nu trădează stângăcie și lipsă de exercițiu, ci siguranță, toleranță, empatie.

Anunț elevii pe grupul privat al clasei, pe o rețea de social media cu privire la prima activitate sincron, verific site-uri, resurse educaționale deschise, așez schița lecției lângă mine și ... chiar din prima săptămână de pandemie mi-am văzut copiii! M-am bucurat, am întins mâinile către ei, ne-am zâmbit, ne-am încurajat. După ce ne-am asigurat că suntem bine, am făcut prima vizită virtuală, un tur virtual 3 D. Am ales casa memorială a lui Bacovia. Poezie, glasul poetului recitând agale, fond muzical, detalii picturale. Am căutat comori, într-o vânătoare ad-hoc prin casa memorială, mouse-ul ne-a ajutat destul de mult, ne-am jucat și ora a trecut aproape nesimțit de repede.

Au urmat alte vizite în martie, ne-am pregătit de excursii imaginare, ne-am plimbat prin Cetatea Alba Carolina, am selectat puncte turistice și case memoriale, bucurându-ne la gândul că măcar mintea colindă, dacă pașii nu pot face asta. Apoi, am trimis invitații elevilor la cafeneaua literară, am prezentat cărți, am citit fragmente, le-am discutat, ne-am amintit de alte creații literare cu conținut asemănător, am evocat clasificări, am încadrat în stiluri funcționale sau în curente literare diverse texte.

După reflecții serioase ce urmau întâlnirilor on-line cu elevii, mi-am dat seama că ar prinde bine o inițiere a bobocilor în tehnoredactarea unui document. Așa că am prelucrat câteva standarde, am avut multiple încercări, exerciții, ezitări, dar și reușite cu elevii. Procesul interogativ a devenit mai serios, pregătirea orelor mi-a luat din ce în ce mai mult timp, pentru că așteptările elevilor erau mai mari. Și ale mele. M-am întrebat cum putem valorifica timpul, cum putem transforma incertitudinea fiecărei zile în rutina întâlnirilor împletită cu ineditul fiecărei revederi.

Când monotonia își arăta colții, ne bucuram de strunele de chitară vibrânde ale unui elev, de ceașca de ceai strategic poziționată, de mesaje colorate afișate pe ecrane, de o secvență didactică „cu cărțile pe față”, dar vorbind despre ele. Am valorificat prezentări în PowerPoint, le-am reluat și regândit, având în minte soluții pentru situația în care nu s-ar deschide, nu ar rula. Am pregătit Prezzi, am realizat o colecție de cărți digitale, de linkuri către biblioteci, către fonduri muzicale. Așa am recapitulat romane, mai ales cu clasa a X-a, plimbându-ne de la Balzac la spațiul literar autohton, de la clasici la literatura contemporană, la versurile lui Bob Marley în traducerea lui Mircea Cărtărescu, la critica Ilinei Gregori. Cu a XI-a ne-am preumblat (ce ironic verb!) de la romantism la simbolism, de la originile poporului român la actuale erori de exprimare și la educația media, la lectura imaginii, la fake news.

Am testat Kahoot, Quizziz, Padlet, am proiectat teste cu itemi atractivi, care să îi trimită pe elevi să reia unele cunoștințe, să îi încurajeze în gândirea critică, să le țină mintea ocupată și sufletul conectat cu școala, cu profesorii. Am creat și un spațiu comun virtual, prin Google Classroom, am început să învățăm să încercăm acolo din reușitele noastre.

2. Aprilie, alt început

În urma eforturilor depuse de o echipă minimă, dar inimoasă, la nivelul școlii s-a uniformizat învățarea la distanță prin pachetul G-Suite, pus la dispoziție gratuit de minister. Alte spații pe Google Classroom, spații alocate fiecărei clase, la care au fost asociați toți profesorii cu conturi pe domeniul școlii, toți elevii, orarul pentru activitatea sincron.

Am trecut de la Zoom la Meet, de la teme și exerciții trimise pe Messenger, WhatsApp, la centralizarea lor pe Classroom. Am făcut alte plimbări prin literatură, pe la Shakespeare, prin înțelepciunea milenară a proverbelor, am sărbătorit ziua cărții, a bibliotecarului. I-am provocat pe toți elevii din școală la un concurs, am oferit ca premiu un pachet de cărți pe care îl va ridica, la revenirea în școală, o harnică cititoare.

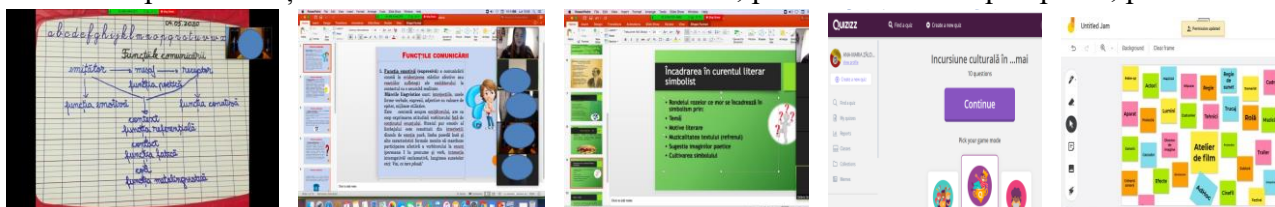
Noi și noi întrebări, preocuparea de a-mi redefini abordarea, strategiile și orientarea spre competențele pe care le pot dezvolta în rândul elevilor mei. Competența de comunicare, în dimensiunea virtuală (ce acoperă prea mult din intervalul zilei), îmbinată cu abilitățile digitale, competențe de lectură, de scriere – toate dublate de nevoia de a găsi mereu ceva nou, atractiv, stimuli pentru dialog și creativitate, metacogniție... Iată, la ce bun profesorul, în vreme de secetă!?

Whiteboard, Jamboard, Moodle și toată gașca... vocabularul meu a cunoscut noi extensii. Am început să folosesc ce am prin casa transformată în spațiul profesorului, am utilizat tabla sub forma de fluture, din recuzita copilului, am scos la lumină emoticoane, plușuri, flori, cărți de toate dimensiunile, plicuri, forme geometrice, pentru a presăra în fiecare lecție on-line un dram de emoție, de firesc, dar și de surpriză la fiecare întâlnire. Asta, desigur, pe lângă accidente, când se sparge o farfurie, când vecinul dă cu aspiratorul, iar zgomotul e deranjant, când sună poștașul în timpul orei.

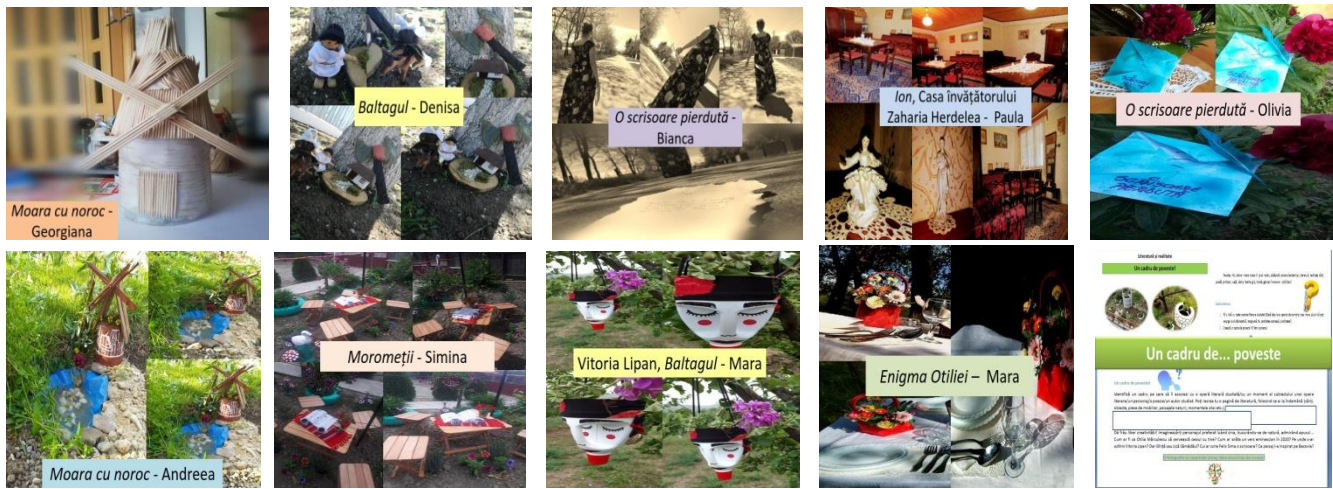
Am învățat din toate, mi-am făcut procese-verbale de conștiință, am analizat programa din nou, am încercat să așez conținuturile gândindu-mă la un septembrie obișnuit, aducător de nou, de speranță. Asta printre picături, când nu eram într-o videoconferință, într-un webinar, într-o evaluare a unui curs de formare, evident, tot on-line. Iar viața off-line s-a diminuat tot mai mult. În tot acest timp, sloganul nostru a fost „Învățarea continuă!”.

3. Mai. Și de la capăt.

Ore. Alternăm Meet cu Zoom, recapitulăm curente literare, funcțiile comunicării, realizăm un atelier de film (în săptămâna *Să știi mai multe, să fii mai bun!*), compunem un mic dicționar de termeni cinematografici, vizionăm secvențe din conferințele TEDx, dezbatem, evaluăm texte argumentative. Prezentăm personalitățile culturale aniversate în luna mai, presăram câte un quiz pe ici, pe colo.

Pentru a diversifica și pentru a menține ideea jocului virtual, m-am gândit să îi provoc pe elevi să creeze un cadru de poveste, să fie ei în poveste. Am dat câteva indicații, am propus o hartă mentală, o trecere în revistă a operelor literare studiate anterior, i-am invitat să servească ceaiul cu Felix sau cu Otilia, să fie anchetatorii lui Ghiță sau ai lui Ion, să se confeseze Otiliei sau Vitoriei. Am recomandat folosirea obiectelor la îndemână, a unor materiale reciclabile. Și copiii mei mi-au trimis cadre de poveste, înseninând puținele clipe off-line.

Iar din visarea unor decoruri inedite și din descoperirea chipului Vitoriei compus dintr-un ambalaj de la detergentul lichid, ne-am întors la lectură, la cuvânt, la literație. Am reamintit codul Netiquette, am privit critic unele reclame și unele titluri de știri pentru a vedea și ce nu este la vedere. Și iar ne-am jucat. Câteva exerciții de dicție ne-au amuzat, dar ne-au făcut să fim mai conștienți de articularea fiecărui cuvânt, de importanța rostirii și a împărțășirii omului prin cuvinte.

Ne e dor, tare dor de ceea ce numeam înainte normalitate. Și oricât de nepedagogic ar fi, îmi e dor de dimensiunea afectivă vie a relației cu copiii mei de la școală. Ne simțim unii pe alții, ne bucurăm să ne vedem, să ne mărturisim atât mulțumirile, cât și temerile, glumim, devenim serioși, ne îmbrățișăm virtual, facem planuri, schimbăm Jamboard cu Whiteboard, alegem cuvântul potrivit, culegem împăcare din ochii luminoși, dar abia așteptăm să ne întoarcem la școală!

